

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

"Μετοχή εν συντομίᾳ"

1. Επιθετική

Έχει συνήθως άρθρο και μεταφράζεται με αναφορική πρόταση (που, ο οποίος..)
Η όδος ή άγουσα πρός άρετήν μακράν έστιν.

2. Κατηγορηματική

Εξαρτάται από συγκεκριμένα ρήματα (συνδετικά, έναρξης, λήξης, καρτερίας, καμάτου, αντοχής, ψυχικού πάθους, αίσθησης, αγγελίας, ελέγχου, γνώσης, μάθησης, δείξης, δήλωσης: εἰμί, φαίνομαι, τυγχάνω, ἀρχω, λήγω, καρτερῶ, κάμνω, χαίρω, αίσθανομαι, ἀγγέλλω, ἐλέγχω, γιγνώσκω, μανθάνω))

Μεταφράζεται: να, ότι + ρήμα

3. Επιρρηματική

α. Τροπική: συνήθως ενεστώτα Δηλώνει τρόπο . Μτφρ: -οντας, με το να ...

β. Αιτιολογική: δηλώνει αιτία .Μτφρ: επειδή , αφού

γ. χρονική: συνήθως αρχίστου. Δηλώνει χρόνο. Μτφρ: όταν , αφού , ενώ

δ. τελική: πάντα σε χρόνο Μέλλοντα ,Δηλώνει σκοπό .Μτφρ: για να

ε. υποθετική: δηλώνει προϋπόθεση . Μτφρ: αν

στ. εναντιωματική: δηλώνει εναντίωση Μτφρ: αν και

Παραδείγματα από τα κείμενα που διδαχθήκαμε (*Βιβλία αρχαίων 6'5' γ' γειου*)

1. Μείναντες ήμέρας ἐν τῇ νήσῳ πέντε , τῇ ἔκτῃ ἔξορμῶμεν...**χρον.**
2. ...καθορῶμεν ἀνθρώπους πολλούς ἐπί τοῦ πελάγους διαθέοντας...**κατηγ.**
3. Μέχρι τίνος συνοδοιποροῦσιν ἡμῖν παραθέοντας...**τροπ.**
4. Ἐπεί δέ εἰς πυκνήν και δασεῖαν ὅλην ἐνέπεσεν.....πείρα μαθών ὅτι ἄδικος ἦν τῶν
ἰδίων κριτῆς ψέγων μέν τά **επιδειτ.** **κατηγ.** **επιδειτ.** προδοντά αὐτόν.
5. Οἱ δέ λέγουσιν ὅτι λευκόν σῆμα εἶχεν ἐπί τῆς κεφαλῆς , μέλας **ῶν** αὐτός. **εναντ.**

Το υποκείμενο της μετοχής

Οταν το υποκείμενο της μετοχής είναι ένας από τους όρους της πρότασης , τότε η μετοχή λέγεται συνημμένη π.χ Ούτος ταῦτα εἰπών ἐκαθέζετο.

Οταν το υποκείμενο της μετοχής δεν είναι όρος της πρότασης, η μετοχή λέγεται απόλυτη και βρίσκεται συνήθως σε πτώση γενική π.χ. Δρυός πεσούσης πᾶς ἀνήρ ξυλεύεται. Ἐπεί δέ εἰς πυκνήν και δασεῖαν ὅλην ἐνέπεσεν , ἐμπλακέντων αὐτῷ τῶν κεράτων ἔάλω.....

Εφαρμογή (*Προσιρετική*)

Να βρείτε το είδος των μετοχών και το υποκείμενό τους:

Ἄδικοῦσιν οἱ τάς σπονδάς λύοντες καὶ οἱ τούς αἰχμαλώτους φονεύοντες.

Οἱ ώρτορες ἔπειθον λέγοντες.

Οἱ δικασταί ἥκουσαν τῶν μαρτύρων λεγόντων.

Οἱ πέρσαι ἥλθον τήν Ἑλλάδα υποτάξοντες.

Οἱ γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων.

Τοῦτο λέξων ἔρχομαι.

Ο δέ πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν ἔχειρώσαντο τούτους.

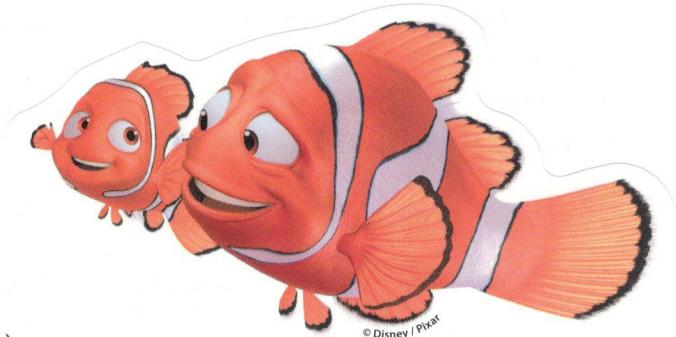

Τα είδη της μετοχής

Εφαρμογή

Να χαρακτηρίσετε το είδος των υπογραμμισμένων μετοχών:

1. Ό Λεοντιάδης ταῦτα πράξας ἐπορεύετο εἰς Λακεδαίμονα.
2. Οὗτοι διοικοῦσιν τήν πόλιν τιμῶντες τούς ἀγαθούς καὶ τούς κακούς κολάζοντες (κολάζω=τιμωρώ).
3. Τίνες(=ποιοι) ἡσαν οἱ ἄρξαντες ἀδικεῖν.(ἄρχω=αρχίζω)
4. Ἐπεμψαν πρέσβεις λέξοντας ταῦτα.
5. Όρω(=βλέπω) τούς πολεμίους φεύγοντας.
6. Γιγνώσκοντες τα δεινά οὐκ ἀπέφυγον τούς κινδύνους.
7. Ό λύκος ἀκούει τῆς γραός (=τη γριά) κολακευούσης τό παιδίον καὶ λεγούσης αὐτῷ.
8. Αρταξέρξου βασιλεύοντος Κῦρος ἐπί Σοῦσα ἐστράτευσε.
9. Όξεια ἦν ἡ φωνή τῆς ἀδούσης γυναικός.(ἀδω=τραγουδώ)
10. Ταῦτα ἐπράξατε καίπερ οὐκ ἐπιτρέποντος τοῦ νόμου.
11. Βρασίδας οὐκ αἰσχύνεται λέγων ταῦτα.(αἰσχύνομαι=ντρέπομαι)
12. Τοῦτο λέξων ἔρχομαι.
13. Ο φεύγων πόνους φεύγει τιμάς.
14. Ολίγοι όντες ἐνίκησαν.
15. Πολλοί όντες ἐνίκησαν.
16. Νικήσαντες ἀπάντων κύριοι ἔσεσθε(=θα είστε)
17. Θεοῦ θέλοντος τούς πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλοῦμεν(=θα διώξουμε).
18. Ἡλθε τρέχων.
19. Ταῦτα λέγω βουλόμενος συμβουλεῦσαι σοι.

Μετοχές

⊕ Αναγνωρίζω τις μετοχές και βρίσκω τα υποκείμενα τους

1. Κρινόμενοι οὗτοι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ράδίως ἀν ἐσώθησαν.
2. Ἐτιμωρήθη ὁ τολμήσας ἀδικῆσαι ἐμέ.
3. Αἱ πόλεις ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι οὐκ ἐδέχοντο τὸν Τισσαφέρνην.
4. Άθηναῖοι ἐπυνθάνοντο τήν Παλλήνην οὓσαν ἀτείχιστον.
5. Εἰς τό βουλευτήριον εἰσῆλθον κριθησόμενοι.
6. Τῶν Άθηναίων στασιαζόντων ἡ ξυμφορά ἐπεγεγένητο.
7. Οἶδα ἐνίους πολίτας χρηστούς ὄντας και προθύμους.
8. Εἶδον τούς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην.
9. Ταῦτα δέ ποιήσαντες ἐς τὰς Άθήνας ἐπεμπον ἀγγελον.
10. Κῦρος ἀτε φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ὃν ἥδετο τῇ στολῇ.
11. Φοβούμενοι τήν ὁδόν ὅμως συνηκολούθησαν.
12. Καλλικρατίδας παρεσκευάζετο ὡς ἀπαντησόμενος τοῖς πολεμίοις.

⊕ Αναγνωρίζω ποια μετοχή είναι συνημμένη και ποια απόλυτη

1. Ἡκε (= είχε έρθει) φέρων χρήματα πολλά.
2. Κελεύοντος τοῦ κήρυκος ἐσιώπησαν.
3. Οἱ στρατηγοί μεταλαβόντες τοῦ χρυσίου πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον.
4. Οἱ στρατιῶται ἀνεχώρησαν οὐδέν ἀδικήσαντες.
5. Λελυμένων τῶν σπονδῶν (= επειδή παραβιάστηκε η συμφωνία ανακωχῆς) οἱ Άθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

1) Να βρείτε τα απαρέμφατα και τα υποκείμενά τους στις παρακάτω προτάσεις και να δηλώσετε αν έχουμε ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία :

- Τήν έμήν φιλίαν ἀσφαλεστάτην καί βεβαιοτάτην νομίζετε εἶναι.
- Κῦρος ἐνόμιζε ὄλβιώτατος πάντων εἶναι.
- Ἐκέλευον τούς στρατιώτας εἰρήνην ποιήσασθαι.
- Οὗτοι ἐθέλουσιν ὑπέρ πατρίδος θνήσκειν.
- Παρήνει τοῖς συμμάχοις προθυμοτάτοις εἶναι.
- Κορίνθιοι νομίζουσι ἀδικεῖσθαι ὑφ' ἡμῶν.
- Οι στρατιώται οὕχοντο εύτυχησαι αὐτόν.

2) Να βρείτε τις μετοχές και τα υποκείμενά τους στις παρακάτω προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε συνημμένες ή απόλυτες :

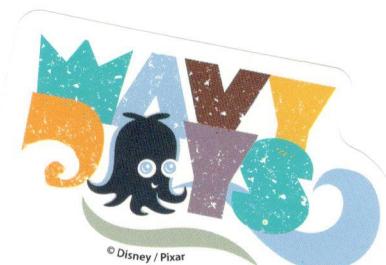
- Δρυός πεσούσης πᾶς ἀνήρ ξυλεύεται.
- Κῦρος ἐκάλεσε τούς πολιορκοῦντας τήν Μίλητον.
- Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιώται παρεσκευάσαντο πρός μάχην.
- Κῦρος ἀνέβη ἐπί τά ὄρη ούδενός κωλύοντος.
- "Ομως ἐκεί κατέμεινε, ἐπιθυμών ἀκολουθήσειν τούς στρατιώτας.

⊕ Να χαρακτηρίσετε τα απαρέμφατα (ειδικά - τελικά) και να βρείτε το υποκείμενό τους:

- 1.Νομίζομεν ύμᾶς πιστοὺς φίλους εἶναι.
- 2.Κῦρος παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ ἥκειν.
- 3.Ἐλεγον Κῦρον ἀριστον ἀρχοντα γενέσθαι.
- 4.Ωμοσαν οἵ τε Ἑλληνες καὶ Ἀριαῖος σύμμαχοι ἔσεσθαι.
- 5.Κῦρος ὑπέσχετο δώσειν πέντε μνᾶς.
- 6.Λύσανδρος τούς στρατηγούς ἐκέλευσε πλεῖν τὴν ταχίστην.
- 7.Φησὶ (ισχυρίζεται) ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ ἀργύριον.
- 8.Ταύτην τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζε εἶναι.

⊕ Ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία;

- 1.Οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἥθελεν ἀπειθεῖν.
- 2.Δοκοῦμεν τὸν Σωκράτην σοφὸν εἶναι.
- 3.Δυνάμεθα σῶσαι τὴν πατρίδα.
- 4.Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο ἀποχωρῆσαι.
- 5.Οὐκ ἐπίσταμαι κιθαρίζειν
- 6.Ἐδίδαξε τοὺς παῖδας τοξεύειν.
- 7.Πολλοὶ νομίζουσιν Ὁμηρον εἶναι τυφλόν.
- 8.Μένων ἐβούλετο πλουτεῖν.
- 9.Οὐ θέλω ύμᾶς ἀγνοεῖν τοὺς νόμους.
- 10.Σόλων ἐβούλετο πολίτας φυλάττειν τοὺς νόμους.

© Disney / Pixar

⊕ Να συμπληρώσετε τα κενά με τους κατάλληλους τύπους των μετοχών:

1. Ό κακῶς (βασιλεύω, ενεστ.) φθονερός ἐστι.
2. Οι Ἑλληνες ἔμαθον Κῦρον (θνήσκω, παρακ.)
3. Εύρήσεις πολλούς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους (είμι, ενεστ.)
4. Σωκράτης ἔχαιρεν (ἀκούω, αόρ.) ταῦτα.
5. Ἡλθεν (πείθω, μέλλ.) τούτους.
6. Πατρικός ἡμῖν φίλος τυγχάνεις.....(είμι, ενεστ.)
7. Διώξομεν τούς(λύω, μέλλ.)
8. Ἡ πόλις κολάζει τούς κακῶς(λέγω, ενεστ.)
9. Τοσαῦτα κακά(πράττω, αορ.) δίκην οὐκ ἔδοσαν.
10. Διώξομεν τούς(κελεύω, ενεστ.)
11. Ὁ(σώζω, αορ.) τίν πατρίδα μεγάλην τιμήν ἔχει.
12. Παρεσκευάζοντο ως(διώκω, μέλλ.)

⊕ Να αναγνωρίσετε το είδος των επιρρηματικών μετοχών (τροπική, χρονική, αιτιολογική, τελική, υποθετική, εναντιωματική) στις παρακάτω προτάσεις:

1. Ταῦτα πράξας ἐπορεύετο εἰς Λακεδαίμονα.
2. Ἀγησίλαος βουλόμενος ἀσκῆσαι τό στράτευμα ἄθλα προύθηκεν.
3. Παρεσκευάζοντο ώς πολεμήσοντες.
4. Τοιαῦτα ποιῶν ἡμᾶς ἔχθρούς ἔξεις.
5. Οι στρατιῶται ἐπορεύοντο ἄδοντες.
6. Συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον.
7. Εύγενής ὡν ἀγενῶς λέγεις.
8. Τοῦτο λέξων ἔρχομαι.
9. Ταῦτα λέξας ἔφυγε.
10. Ἡλθεν ἔχων ναῦς ὀλίγας.
11. Ἀλέξανδρος ἀπέστειλεν Ἅμυνταν τούς ἔχθρούς διώξοντα.
12. Ταῦτα ἀκούσας ὁ λύκος ἐπορεύετο.
13. Ἐχθονται οὐκ ἔχοντες ἀργύρια.
14. Ταῦτα ἔχων ἄπαντα ἔχω.
15. Οὐδέν ερῶ ἔχων είπειν.
16. Ἐπλεον πολεμήσοντες.

⊕ Να κλίνετε και στα τρία γένη τη μετοχή ενεστώτα του εἰμί : (γραμ. 162-3)

Αρσενικό

Θηλυκό

Ουδέτερο